

(กสม. แถลงข่าวเด่นประจำสัปดาห์ ครั้งที่ 29/2567)

**กสม. ชี้กรณิทหารเกณฑ์วัย 18 ปี ถูกขังวินัยจนเสียชีวิต ละเมิดสิทธิในชีวิตและร่างกาย
ส่งเรื่องให้อัยการสูงสุด - คกก.ป้องกันการทรมานฯ เอาผิดตามกฎหมาย
- แนะนำคนไทย ตรวจสอบการกำหนดลักษณะต้องห้ามบุคคลสมัครเป็นเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น
โดยต้องไม่จำกัดสิทธิผู้เคยรับโทษจำคุก**

วันพฤหัสบดีที่ 29 สิงหาคม 2567 เวลา 10.30 น. คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.) โดยนายสันต์ ภัยหลีกลี้ กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และนายภาณุวัฒน์ ทองสุข ที่ปรึกษาลำดับงาน คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ แถลงข่าวเด่นประจำสัปดาห์ครั้งที่ 29/2567 โดยมีวาระสำคัญดังนี้

**1. กสม. ชี้กรณิทหารเกณฑ์วัย 18 ปี ถูกขังวินัยจนเสียชีวิต ละเมิดสิทธิในชีวิตและร่างกาย
เตรียมส่งเรื่องให้อัยการสูงสุด - คกก.ป้องกันการทรมานฯ เอาผิดตามกฎหมาย**

นายสันต์ ภัยหลีกลี้ กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเปิดเผยว่า ตามที่ปรากฏข่าวกรณี พลทหารวรปรัชญ์ พัดมาสกุล หรือน้องเน อายุ 18 ปี พลทหารพลัดที่ 1/67 สังกัดกองพันทหารราบที่ 3 กรมทหารราบที่ 21 รักษาพระองค์ (ค่ายนวมินทราชินี จังหวัดชลบุรี) บาดเจ็บและเสียชีวิตจากการขังวินัย (ถูกลงโทษ) ระหว่างการฝึก เมื่อวันที่ 2 สิงหาคม 2567 ณ โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า ซึ่งผลการชันสูตร พบว่า อวัยวะภายในบอบช้ำ กระดูกสันหลังหัก ซี่โครงหัก และปอดฉีกฉีก

ต่อมาเมื่อวันที่ 15 สิงหาคม 2567 กองทัพบกชี้แจงว่ากองทัพบกภาคที่ 1 ได้ดำเนินการทางวินัยต่อผู้บังคับบัญชาที่ขาดการกำกับดูแล จำนวน 3 ราย ตั้งแต่ระดับผู้บังคับหมวดจนถึงผู้บังคับกองพัน และพนักงานสอบสวนได้แจ้งข้อกล่าวหาผู้กระทำความผิดซึ่งเป็นกำลังพลนายสิบและทหารกองประจำการ จำนวน 13 ราย ข้อหาร่วมกันทำร้ายร่างกายผู้อื่นจนเป็นเหตุให้ผู้นั้นถึงแก่ความตายแล้ว นั้น

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.) ได้ติดตามข่าวกรณีดังกล่าว ประกอบกับได้รับเรื่องร้องเรียนกรณิทหารกองประจำการ (ทหารเกณฑ์) ถูกทำร้ายร่างกาย ถูกขังวินัย จนได้รับบาดเจ็บและเสียชีวิตขณะเข้ารับการฝึกมาอย่างต่อเนื่อง มีความเห็นว่า กรณีพลทหารวรปรัชญ์ อาการป่วยและการเสียชีวิตน่าจะเกิดจากถูกขังวินัย (ถูกลงโทษ) ระหว่างการฝึกทหารใหม่ในเดือนมิถุนายน 2567 ซึ่งมีข้อมูลยืนยันว่า พลทหารวรปรัชญ์ ถูกเตะ ต่อย กระทุบ ให้เข้าเวรยาม 24 ชั่วโมงต่อเนื่อง และถูกบังคับให้ดื่มปัสสาวะตนเอง จนสภาพร่างกายทนไม่ไหวและมีอาการป่วย แต่หน่วยงานไม่ส่งตัวไปรักษา ต่อมาเมื่ออาการป่วยรุนแรงจึงส่งตัวไปรักษาที่โรงพยาบาลค่าย และโรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า ตามลำดับ จนกระทั่งเสียชีวิตในเวลาต่อมา

กสม. เห็นว่าการชำระวินัยและวิธีลงโทษของครูฝึก ครูผู้ช่วย รวมถึงกำลังพลที่เกี่ยวข้องที่กระทำต่อเนื้อตัวร่างกายของพลทหารประท้วง ถือเป็นการลงโทษที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือย่ำยีศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ อันขัดต่อกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (International Covenant on Civil and Political Rights: ICCPR) ข้อ 7 ที่ให้การคุ้มครองสิทธิของบุคคลที่จะไม่ถูกทรมานหรือประเด็บบีหรือลงโทษที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรมหรือต่ำช้า โดยที่การลงโทษโดยการให้ดื่มปัสสาวะ การเตะ ต่อย หรือรุมกระแทกเป็นการกระทำในลักษณะการลดทอนคุณค่าหรือศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และละเมิดสิทธิขั้นพื้นฐาน ความเป็นมนุษย์อย่างร้ายแรง อันถือเป็นการผิดตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทรมานและการกระทำให้นुकคคสูญหาย พ.ศ. 2565 ซึ่งหากผู้บังคับบัญชาทราบแต่ไม่ดำเนินการเพื่อระงับการกระทำ ความผิดดังกล่าวย่อมต้องรับผิดชอบกับผู้ได้บังคับบัญชาตามกฎหมายนี้ด้วย

“กสม. เห็นว่า กรณีดังกล่าวซึ่งมีการกระทำทรมานจนเป็นเหตุให้พลทหารได้รับอันตรายจนถึงแก่ชีวิตนั้น การดำเนินการทางวินัยและการดำเนินคดีอาญาข้อหาร่วมกันทำร้ายร่างกายผู้อื่น อาจไม่เพียงพอและครบถ้วนตามพหุติการณณ์แห่งการกระทำ ดังนั้น กสม. จะส่งเรื่องให้สำนักงานอัยการสูงสุด (อส.) และคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทรมานและการกระทำให้นुकคคสูญหาย ตรวจสอบข้อเท็จจริง เพื่อดำเนินคดีกับผู้เกี่ยวข้องตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทรมานฯ เพิ่มเติม เพื่อเป็นการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน และป้องกันมิให้เกิดเหตุการณ์เช่นนี้เกิดขึ้นอีกในอนาคต ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่ครอบครัวผู้ตาย ซึ่งจะต้องมีการฟื้นฟูเยียวยาความเสียหายทั้งด้านร่างกายและจิตใจต่อไป” นายวสันต์กล่าว

2. กสม. แนะนำคนไทย ตรวจสอบการกำหนดลักษณะต้องห้ามบุคคลสมัครเป็นเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น โดยต้องไม่จำกัดสิทธิผู้เคยรับโทษจำคุก

นายภาณุวัฒน์ ทองสุข ที่ปรึกษาสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เปิดเผยว่า คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.) ได้รับเรื่องร้องเรียนจากผู้ร้องรายหนึ่ง ระบุว่า องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแพ้วมีประกาศสรรหาบุคคลเข้าทำงานเป็นพนักงานจ้างทั่วไป ต่อมาหน่วยงานตรวจพบว่าผู้ร้องเคยต้องโทษตามคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกจึงได้แนะนำให้ผู้ร้องลาออก และแจ้งว่าจะพิจารณาจ้างกลับมาทำงานในตำแหน่งพนักงานจ้างเหมาบริการแทน กสม. เห็นว่าประเด็นดังกล่าวอาจกระทบต่อเสรีภาพในการประกอบอาชีพตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 รับรองไว้ จึงมีมติให้จัดทำข้อเสนอแนะในการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายให้สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชน

กสม. ได้พิจารณาข้อเท็จจริงจากทุกฝ่าย หลักกฎหมาย และหลักสิทธิมนุษยชนที่เกี่ยวข้องแล้วเห็นว่า เสรีภาพในการประกอบอาชีพของประชาชน ได้รับการรับรองตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 และกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม (ICESCR) ที่ประเทศไทยเป็นภาคี ซึ่ง กสม. เคยมีรายงานผลการพิจารณาที่ 43/2555 เมื่อปี 2555 กรณีการกำหนดลักษณะต้องห้ามของบุคคลในการเข้ารับราชการให้คณะรัฐมนตรีและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องแก้ไขบทบัญญัติของกฎหมายให้คณะกรรมการสรรหาฯ งดเว้นให้บุคคลที่เคยต้องโทษจำคุกเข้ารับการสรรหาได้เป็นรายกรณี

ภายใต้หลักเกณฑ์ที่ชัดเจนและเป็นธรรมเช่นเดียวกับข้าราชการพลเรือน ข้าราชการรัฐสภา และข้าราชการกรุงเทพมหานคร

จากการศึกษาและตรวจสอบพบว่า เมื่อปี 2564 คณะกรรมการกลางพนักงานส่วนตำบล มีประกาศเรื่อง มาตรฐานทั่วไปเกี่ยวกับคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามเบื้องต้นสำหรับพนักงานส่วนตำบล พ.ศ. 2564 โดยกำหนดให้คณะกรรมการพนักงานส่วนตำบลสามารถใช้ดุลพินิจพิจารณาให้ผู้ขาดคุณสมบัติเพราะเคยต้องโทษจำคุกเข้ารับการสรรหาเป็นพนักงานส่วนตำบลได้เป็นรายกรณี

การที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแพ้วประกาศรับสมัครบุคคลเพื่อสรรหาและเลือกสรรเป็นพนักงานจ้างเมื่อเดือนกรกฎาคม 2566 โดยกำหนดลักษณะต้องห้ามว่าต้องไม่เคยต้องโทษจำคุกตามคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก โดยอาศัยหลักเกณฑ์ตามประกาศคณะกรรมการพนักงานจ้างส่วนตำบลจังหวัดสมุทรสาคร เรื่อง หลักเกณฑ์และเงื่อนไขเกี่ยวกับพนักงานจ้าง ลงวันที่ 23 กรกฎาคม 2547 โดยไม่ได้กำหนดให้คณะกรรมการสรรหาใช้ดุลพินิจยกเว้นให้แก่ผู้สมัครที่เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก ประกอบกับประกาศดังกล่าวมีข้อความบางส่วนขาดหายไป จึงกระทบต่อเสรีภาพในการประกอบอาชีพของผู้สมัครที่เคยต้องโทษจำคุกเกินสมควร ส่งผลให้ไม่สามารถประกอบอาชีพในตำแหน่งพนักงานจ้างได้ ไม่เปิดโอกาสให้ผู้พ้นโทษทำประโยชน์แก่สังคม จึงก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรม ที่ไม่สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 และพันธกรณีระหว่างประเทศที่ได้รับรองไว้

ด้วยเหตุผลข้างต้น กสม. ในคราวประชุมด้านการคุ้มครองและส่งเสริมสิทธิมนุษยชน เมื่อวันที่ 20 สิงหาคม 2567 จึงมีมติให้มีข้อเสนอแนะต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเพื่อมอบหมายให้กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นสั่งการให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั่วประเทศตรวจสอบการกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของพนักงานจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบลให้ครบถ้วน และเป็นไปตามมาตรฐานกลางตามประกาศคณะกรรมการกลางพนักงานส่วนตำบล เรื่อง มาตรฐานทั่วไปเกี่ยวกับคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามเบื้องต้นสำหรับพนักงานส่วนตำบล พ.ศ. 2564 และให้นำความเห็นและข้อเสนอแนะของ กสม. กรณีปัญหาพนักงานจ้างเหมาบริการในหน่วยงานของรัฐไม่ได้รับความเป็นธรรมในการปฏิบัติงานมาประกอบการพิจารณาดำเนินการด้านสิทธิประโยชน์ของพนักงานจ้างเหมาบริการ ในระหว่างการแก้ไขปัญหาของรัฐบาล คณะกรรมการข้าราชการพลเรือน และสำนักงบประมาณต่อไป

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

29 สิงหาคม 2567